

Република Србија
МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И
ИНФОРМИСАЊА
Број: 030-03-46/2018-03
14 NOV 2018 20 год.
БЕОГРАД

БИБЛИОТЕКА ГРАДА БЕОГРАДА
Бр. 5092
15. 11. 2018 год.
БЕОГРАД, Кнез Михаилова бр. 56

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ
0101 Бр. 1352/1
15. 11. 2018 год.
БЕОГРАД, Скерлићева 1

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
"СВЕТОЗАР МАРКОВИЋ"
Број: 02-319/1
Датум: 15. 11. 2018
БЕОГРАД

ИП КОМПАНИЈА
"БОРБА" А.Д.
Број: 619
Датум: 15. 11. 2018
БЕОГРАД

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ
Број: 06-1268
Датум: 15. 11. 2018.
НОВИ САД

Узимајући у обзир чињеницу да је институцијама културе у Републици Србији потребно препоручити ефикасан, квалитетан и свеобухватан приступ дигитализацији, усклађен са стратешким документима Министарства културе и информисања, и то у сваком сегменту дигитализације дефинисаним типом материјала који се дигитализује.

У складу са примерима добре праксе из досадашњег рада библиотека у сегменту дигитализације периодичних издања и тежње Министарства културе и информисања да се унапреде процеси дигитализације у култури и обезбеди сарадња са што већим бројем заинтересованих страна у складу са важећим препорукама међународних и националних институција на европским просторима,

Министарство културе и информисања Републике Србије, које заступа државни секретар Александар Гајовић

Новинско издавачко предузеће компанија Борба а.д. Београд (Стари Град), које заступа председник Управног одбора Андрија Јергић по Пуномоћју број 608 од 13.11.2018. године

Народна библиотека Србије, коју заступа заменик управника Весна Стевановић по Овлашћењу број 0101-са од 05.11.2018. године

Универзитетска библиотека "Светозар Марковић", коју заступа управник Александар Јерков

Библиотека Матике Српске, коју заступа заменик управника Новка Шокица Шуваковић по Овлашћењу број 0124-54/57 од 13.11.2018. године

Библиотека града Београда, коју заступа директор Јасмина Нинков

(у даљем тексту: Стране потписнице)

подржавају у овој форми дефинисан

Национални оквир за дигитализацију периодичних издања у Републици Србији

Национални оквир за дигитализацију периодичних издања у Републици Србији (у даљем тексту: Оквир) је документ који представља основу за унапређење процеса дигитализације у култури, како би се овај процес обавио на што ефикаснији и сврсисходнији начин, а културно наслеђе и савремено стваралаштво Републике Србије презентовало најширој публици.

Стране потписнице Оквир сагласне су да заједнички принципи рада установљени за пројекат дигитализације архива Новинско издавачког предузећа компаније Борба а.д. Београд (Стари Град), својим примером послуже и допринесу унапређењу и уједначавању праксе у дигитализацији културног наслеђа и савременог стваралаштва у сегменту периодичних издања у свим институцијама и организацијама у Републици Србији које се баве овом активношћу. У сврху остварења тог циља, потписници дефинишу као препоруку следеће тачке.

Члан 1

Оквир представља препоруку за спровођење редовних и пројектних активности у области дигитализације периодичних издања за све установе и организације чије пословање и активности се односе на материјале културног наслеђа и савременог стваралаштва који обухватају периодична издања, а које се заснива на досадашњим искуствима и најбољој пракси оствареној у Републици Србији и свету.

Члан 2

Дигитализација периодичних издања испуњава задатке у две велике основне области: очување садржине материјала периодичних издања које се остварује стварањем и дуготрајним чувањем дигиталних слика и коришћење садржине материјала периодичних издања које се остварује стварањем, ефективном доступношћу и промоцијом претраживог садржаја.

Члан 3

Дигитализација периодичних издања у области стварања и дуготрајног чувања дигиталних слика има за првенствени циљ очување садржине материјала кроз трајну доступност дигиталних копија страница периодичних издања за институције и организације. Овај вид дигитализације може и треба да се користи у сврхе коришћења садржине материјала периодичних издања, једино у изузетним случајевима када друге могућности не постоје из разлога техничке и организационе природе.

Члан 4

Дигитализација периодичних издања у области стварања и дуготрајног чувања дигиталних слика се технички обавља у складу са важећим прописима у области дигитализације културног наслеђа, а пре свега Правилником о дигитализацији у библиотечко-информационој делатности. Суштински, поред сврхе очувања садржине материјала периодичних издања, дигитализација у овом сегменту представља и први корак ка стварању претраживог садржаја периодичних издања, па у том смислу слике морају испуњавати потребне техничке предуслове за успешност процеса оптичког препознавања карактера. Тренутни степен технолошког развоја овог процеса је такав да потребни квалитет не може бити мањи од 300 тачака по инчу, а по потреби, у зависности од техничких карактеристика штампаног медијума периодичних издања, 400 или више тачака по инчу.

Члан 5

Због изузетно велике количине вредних и важних садржаја материјала периодичних издања потребно је да се процес стварања дигиталних слика одвија на што ефикаснији начин, па се стога препоручује, посебно буџетским институцијама културе, укључивање корисника у ове процесе, као и укључивање свих осталих заинтересованих страна у овај процес. Потребно је гарантовати минимум квалитета процеса дигитализације имајући у виду функцију очувања садржине материјала периодичних издања, као и чињеницу да ће се овако дигитализовани материјали пре или касније користити у сврхе стварања претраживих материјала.

Члан 6

Имајући у виду потребу подстицања рада креативних индустрија и укључивања садржине материјала историјских периодичних издања као градивног елемента савременог стваралаштва, препоручује се свим институцијама културе које су буџетски корисници, а прописује као један од услова доделе средстава за пројектне активности, доступност дигитализованих материјала културног наслеђа периодичних издања у јавном домену, за сврхе читања, преузимања, прераде и комерцијалног коришћења, а у складу са правним статусом штампаних материјала који се дигитализују у смислу поштовања ауторских и сродних права. Остваривање циљева у овом смислу треба да се врши у складу са препорукама и националних и међународних организација и тела релевантних у овој области, као и праксом највећих пројеката и институција на европским просторима.

Члан 7

Дигитализација периодичних издања у области стварања претраживог садржаја за циљ има да обезбеди стварање претраживих дигиталних садржаја обрадом слика, укључујући оптичко препознавање текста, сегментирање, индексирање и друге методе и технике које обезбеђују да корисници претрагом, по унетим кључним речима, долазе до тражених сегмената садржаја. Дигитализација периодичних издања у области стварања ефективне доступности претраживих садржаја за циљ има да обезбеди постојање и трајну доступност одговарајућих интерфејса који омогућавају потребне функционалности над претраживим садржајима. Дигитализација периодичних издања у области промоције претраживих садржаја за циљ има информисање и едуковање што ширих циљних група корисника о постојању и коришћењу претраживих садржаја, на традиционалне и иновативне начине, путем постојећих и отварањем нових канала комуникације.

Члан 8

Препоручује се да се за обезбеђивање ефективне доступности претраживих садржаја користе системи за претрагу и приказ фајлова у стандардима METS-ALTO, првенствено софтвера у отвореном коду, а као пример најбоље праксе у Републици Србији дефинише се систем за приказ претраживих садржаја Универзитетске библиотеке "Светозар Марковић".

Члан 9

У сегменту промоције претраживог садржаја препоручује се коришћење иновативних метода и канала комуникације, пре свега друштвених мрежа, уз коришћење система за обезбеђивање ефективног приступа, као градивног елемента нових садржаја, који ће на сажети и атрактиван начин бити презентовани великом броју корисничких група.

Члан 10

Ради ефикасности коришћења ресурса и обезбеђивања што ефикасније структуре система установама и организацијама препоручује се коришћење јединственог, централизованог система за обезбеђивање ефективног приступа претраживим садржајима, који може бити имплементиран путем дистрибуиране архитектуре, али мора обезбедити бар једну централизовану тачку приступа, уз потребан број индивидуалних приступних корисничких тачака.

Члан 11

Потписници позивају институције и организације из Републике Србије чије активности су везане за дигитализацију периодичних издања да приступе овом Оквиру прихватањем принципа и препорука овог документа и његовим накнадним потписивањем.

За Министарство културе и информисања Републике Србије

За Новинско издавачко предузеће компанија Борба а.д. Београд (Стари Град)

За Народну библиотеку Србије

За Универзитетску библиотеку "Светозар Марковић"

За Библиотеку Матице српске

За Библиотеку града Београда

